TIRGUL DE RIMATORI DE LA T.-SEVERIN

Legea din 23 Fevruarie 1885, prevede construcţiunea a treĭ tîrgurĭ de vite de export, la treĭ diferite puncte ale ţăreĭ. Pentru fie-care tîrg s'au votat suma de un milion leĭ.

Guvernul au dispus a se construi aceste treĭ tîrgurĭ consecutiv şi pentru diferite soiurĭ de vite după localităţile unde ele se vor construi. Aşa s'au luat dispoziţiunea a se construi un tîrg pentru rîmători la T.-Severin alt tîrg pentru vite cornute marĭ şi micĭ la Constanţa şi al treilea tîrg la Burdujeni lângă gara Iţcani, parte pentru vite cornute parte pentru rîmători.

In anul 1885 luna August Ministerul Agricultureĭ Industriei Comerciului şi Domeniilor — în a cărui atribuţiune cade construcţia acestor tîrguri — au însărcinat pe D-ni Ingineri I. Lupulescu şi A. Belesiu cu studiarea şi proectarea tîrgului de rîmători de la T.-Severin. In urma acesteĭ însărcinări D-lor au visitat tîrgurile de rîmători de la Steinbruch de lângă Budapesta, de la Presburg şi Viena pentru facerea studielor cuvenite. La finele luneĭ Octombre au presantat proectul tîrgului care era făcut pentru intreţinerea constanta a ḑece mii rîmători şi costa după devis 960,000 lei. După aprobarea proiectului de către Consiliul Technic al Ministrului de

Lucrări Publice sau deschis concurs pentru lucrările tîrgului în total Societatea de Constructiuni și Lucrări Publice oferind 2°|₀ sub devis, Ministrul a adjudecat asupra ei esecutarea lucrărilor pentru suma de lei 940,800. — Lucrările s'au început in luna Aprilie 1886 și s'au terminat în luna Maiu 1887. Din partea ministerului au fost D-nul inginer I. Lupulescu însărcinat cu controlarea și supravegherea lucrărilor, iar din partea Societății de Construcțiuni D-nul Inginer Ch. Monckton cu esecutarea lucrărilor.

Situația tîrgului.

Pentru amplasamentul tîrgului s'au făcut de către serviciul metreologic un studiu pentru cunóscerea curenților vînturilor dominante, în scop de a feri orașul Severin de miasmele care ar poté să se aducă de curenți din tirgul de rîmători spre oraș. Locul care s'au determinat și pe care s'au plasat tîrgul este în amonte de oraș la 2 cbilometre depărtare, situat pe un platou între soseaua natională, drumu de fer și Dunărea. Pentru acest amplasament, orașul Severin au cedat pe locul descris mai sus, un teritoriu de 32 hectare. Din acest teritoriu s'au ocupat acuma cu amplasamentul tîrgului, inclusiv șoseaua de acces și linia ferată un loc de 10 hectare. Restul au remas disponibil la cas de mărirea tîrgului. Locul ocupat de clădirile, ocolele și drumurile dintre salase, — loc care este îngrădit — este de 360 metri în lungime și 212 metri în lățime avênd o suprafață de 76320 metri pătrați.

Acest loc este cel mai favorabil pentru acces de tîrg, avênd ca mijloc de comunicație, soseaua, drumul de fer și Dunărea. Depărtarea de la sosea este de 200 metri, de la Dunăre 300 și de la gara Severin 1500 metri.

Descrierea clădirilor tîrgului.

Clădirile din care este compus acest tîrg sunt:

1). *Salaşele sau ocoalele pentru rêmători* Aceste constau dintr'un şopron acoperit, avênd jos un strat de nisip, care servă de culcuş pentru rîmători; din'aintea şopronului este o curte pavată şi îngrădită unde se hrănesc şi se scaldă rîmători. Salaşele sunt de două typuri. Salaşele simple sunt aşezate în prejuru curţii mari a tîrgului servind peretele esterior al salaselor ca îngrădire. Sopronu salasului are o deschidere de 6 metri, învelitórea este de ţiglă şi sarpanta de brad. Pod nu are. Pe jos are un strat de nisip de 30 cm. grosime. Inaintea salasului este o curte de 18 metri lărgime, care este pavată cu cărămidă presată pusă pe lat pe un strat de beton, şi rostuită cu ciment. Fie-care curte are împrejmuire de pereţi de scândurl de 1m. 20 înălţime. Peretele salasului spre curte este deschis cu totul, şi acoperişu este susţinut de coloane de fonta aşezate pe temelil de piatră la distanţă de 5 metri una de alta. In fie-care curte este un basin pavat cu cărămidă, care servă pentru scăldătoarea râmătorilor. Salasele duble sunt aşezate în interiorul curţi tîrgului. Aceste au un şopron de 12 metri deschidere, care în părţile esterioare şi la mijloc aŭ ca suporturi colone de fonta la 5 metri distanţă iar la mijloc este despărţit prin un perete de scânduri a cărui stâlpi de stejar aşezatl la 2m 50 servă ca ajutor a suporta longrina podului de la mijloc. Aceste salaşe au sub acoperământ un pod care servă pentru magasinarea productelor. De ambele parţi au curţl de câte 18 metri lărgime fie-care. Atât salasele cât şi curtile lor sunt asemenea construite ca acelea a salaşelor simple. — Salaşele simple cât şi cele duble sunt în lungul lor despărţite cu un perete de scânduri de brad de

1m 20 înălțime în diferite lungimi; de la 10 metri până la 40 metri. Basinele pentru scăldători sunt de trei mărimi după mărimile curților. Basinele sunt ast-fel dispuse că cad între două curți și sunt despărțite la mijloc pri-peretele care desparte curțile între ele.

Suprafața totală a salaselor simple și duble — socotind interiorul șopronului — este de 10,000m 2 iar a curților pavate și îngrădite de 30000m 2. La proectare s'au socotit pentru fie-care rîmătoriu câte 1m 00 2 salaș (sopron) și 3m 00 2 curte pavată. Fie-care curte are un canal de scurgere; pavagiul are înclinare pentru scurgerea apelor; și între două curți lângă peretele de despărțire este o coloană pentru alimentare cu apă.

Costul salaselor este de lei: 457.600,00

2). *Casele de balanță cu salasele lor.*

Pentru cântărirea rîmătorilor s'au construit 2 case cu balanța în curtea tîrgului și una în curtea carantinei. Fie-care casă este zidită în cărămidă și acoperită cu țiglă. Balanța este înstalată în casă și este de 3000 chilogr. putere. Lângă fie-care casă cu balanța sunt salașe duble cu curțile lor care servesc pentru depunerea rîmătorilor înainte și după cântărire. Costul acestor 3 case de balanță cu salașele lor (fără balanțe) este de lei 23850.

3.) *Casa cu pod bascula* servă pentru cântărirea carelor cu producte. Casa este de zid și învelită cu țiglă. Costă (fără basculă) lei 2460,00

4). *Curtea carantinei (contumație)* cu rampa de descărcare, hala de visitat rîmători, salasele de contumație și cu curțile pavate.

Rampa de descărcare este zidită și are două etage. Hala de visitat este un șopron invelit fără pereți și pavat pe jos. Salașele de contumație sunt pe o parte cu

perete zidit şi de altă parte cu perete de scânduri şi uşi. Curţile pavate servă pentru ţinerea rîmătorilor 'nainte de visitarea medicală. In curtea carantinei este şi casa cu balanţă descrisă la numĕrul 2.

Costul curţi carantinei cu toate cele descrise este lei 14230,00

5). *Clădirea reservorului şi a morei*

Pentru alimentarea tîrgului cu apă este un reservoriu de 145$^{m. cubici}$ încăpere, care este aşezat în clădirea reservorului. Această clădire are o înălţime de . . . ^{m} ; în podul ei este aşezat reservoriu. Jos în clădire sunt instalate două căldări (cazane) şi o maşină stabilă de 30 cai putere. Lipit de reservoriu este clădirea morei în care este instalată móra, cu două perechi valţuri de oţel şi două perechi roţi de moară. Pentru aredicarea grânelor în coşurile de la móră sunt 2 elevatori. Mişcarea morei se face de la maşina stabilă prin trasmisiuni. De la maşină merge o transmisiune şi la pompa din puţ, care este la 10^{m} departe de clădire.

Costul clădirei reservorului şi a morei, afară de maşini au fost de 33100 lei.

6) *Puţul de alimentare.*—Acesta este făcut din zidăria de cărămidă, avênd un diametru interior de 4 metri şi o adâncime de 12 meţri. Pompa de alimentare este instalală în puţ, Costul puţului fără pompă este de lei 4.530.

7) *Clădirea topitoriei.*—Pentru desfiinţarea rîmătorilor bolnavi s'a făcut o topitorie în care rîmătorii destinaţi pentru deşfiinţare, se omóră şi se topesc în casane de fer prin mijloc de abur. In această clădire este instalată topitoria cu casanul pentru abur şi casanele de topire, precum şi reservoriile pentru grăsime. Are o camera pentru tăierea şi căutarea rîmătorilor şi un laboratoriu pen-

tru medicu veterinar. Costul clădirei fără ma;ini este de lei 8.000.

8) *Magasia de grâne.*—Lângă clădirea morei este o magasie mare pentru grânele necesare alimentărei rîmătorilor. Magasia este intocmită cu cheu pentru descărcare din vagoane. Are 3 despărțituri. Pereții sunt de zid și învelitórea de țiglă. Fondația pe stâlpi de zid. Costul ei este de 20,300 lei.

9) *Clădirea de administrație cu bursa.* — Această clădire are 36 m. lungime și 12 m. lățime, în mijloc este sala bursei, iar aripile sunt pentru locuință și biurouri. Aripile au jos pivnițe și sus un etagiu. Costul ei este de 49 500 lei.

10) *Grajd cu șopron.* — Pentru întreținerea vitelor de tracțiune și căruțelor necesare exploatărei tîrgului este făcută o clădire care are un grajd pentru 12 vite și un șopron pentru 4 trăsuri. Este zidit din cărămidă. Costul este de 8.600 lei.

11) *Case de lucratori și paznici.*—Pentru locuința lucrătorilor permanenți și a păzitorilor sunt făcute două case de lucrători și patru de paznici. Pentru fie-care familie este prevĕḍut una odaie și bucătărie. Costul a tóte șease clădiri este de 30,000 lei.

12) *Latrine.*—In curtea târgului sunt construite trei latrine. Hasnalele și fondația latrinelor este de zid iar suprastructura de lemn. Invelitoarea de țiglă. Fie-care latrină are trei despărțituri și un pissoar. Costul a tustrele este 3.900 lei.

13) *Curtea tîrgului.* Intreaga curte a tîrgului, atât drumurile între salase cât și șosele mari între salase și curtea clădirilor de administrație, și toate curțile mici de la administrație, moară, magasie, grajd, contumație etc. sunt pavate cu bolovani și nisip. Pavagiu are stratu de

nisip de desupt de 30 cm. grosime. Toată curtea tîrgului este îngrădită, parte cu zidurile salaşelor simple parte prin uluci de scănduri de brad, şi zid de cărămidă de 2m00 înălţime şi 0m30 grosime. In curte şi în lungul şoselelor sunt plantăţiuni de salcâmi şi tei. Costul lucrărilor din curte este de 66.300 lei.

14) *Conductu de apă.*—Conducerea apei din reservoriu în salasele rîmătorilor şi în curţile clădirilor se face prin o reţea de tuburi de trei typuri. Tubul principal este de fontă şi are un diametru interior de 250 m|m, tubul secundar 120m|m, iar tuburile de distribuţiune sunt de fer şi au 40m|m diametru. Pentru prisa de apă, coloanele distribuitoare au un robinet. Tuburile sunt aşezăte la un metru în pământ. Costul conductului este de 25.500 lei.

15) *Canalele de scurgere.* — Apele murdare şi de ploaie se conduce prin canale de scurgere din tèrg direct în Dunăre. Canalele sunt de trei typuri. Typul I are 0.60 lărgime, tip. II 0,40 şi tip. III 0.15 lărgime. Canalele sunt din zidăria de cărămidă cu mortar de ciment. In fie-care curte de salas este un puţ (gura) de canal acoperit cu grătar de fontă, in care se scurg apele. Asemenea pe drumurile dintre salase şi în curţile clădirilor sunt guri de canale cu grătare pentru scurgerea apelor de plóie.

Costul canalelor este de 42.000 lei.

16) *Maşinele.* Maşinele şi obiectele mari de metal instalate in tîrg sunt: două casane pentru producţiunea aburului necesar maşinei, fie-care cu 34m^2 suprafaţa de încălzire 5 atm. presiune. Una maşina stabilă de 30 cai putere cu tóte transmisiunile necesare pentru pompa şi móra. Móra cu 2 perechi valţuri de oţel şi 2 perechi roţi de móră şi cu 2 elevatori. Una pompa în puţ cu un debit de 250 litri pe minut. Un reservoriu de fer de 9 metri

în lături și 1.80 metri înălțime, cu o capacitate de 145 m. cubi. In topitorie un casan pentru aburi, trei casane pentru topitorie și trei reservorii pentru grăsime. Una basculă pod de 5000 kgr. și trei balanțe de 3000 kgr. forța fie-care.

Costul furniturei și instalărei acestor mașini este de 111,800 lei.

17) *Sosele*. Din șoseaua națională s'au făcut o șosea de acces la tîrg, asemenea împrejuru curți tîrgului și de la tîrg pênă la Dunăre. Șoseaua are o lărgime de 10 metri și este făcută din petriș.

Costul ei este de 13 300 lei.

18) *Calea ferată*. Din stația Severin s'au construit o linie ferată de acces de 1500 metri lungime pênă la tîrg. Lucrările de terasment sunt făcute pe 4 metri lărgimea coronamentului. Materialul de eclisă, bulone și campone este nou, iar șinele sunt din cele usate cumpărate de la C. F. R. Traversele sunt de stejar de 2.20 lungime. Linia are două schimbări de cale.

Costul linii ferate este de 28.000 lei.

19) *Mobilier*. Pentru esploatarea tîrgului s'aŭ reclamat mai multe feluri de instrumente și obiecte. Anume: sghiaburi de tablă de fer pentru adăpatul rîmătorilor, sghiaburi de lemn pentru hrănit, putini de stejar pentru prepararea de uruială, cutii de gunoie, lopeți, mături etc. felinare, mobilier de cancelarii etc.

Costul mobilierului este de 7000 lei.

20) *Lucrări estra ordinare și neprevĕdute*. Costul acestor lucrări este de lei 10.030.

Materialele din care s'au construit tîrgu. La construirea tîrgului s'au întrebuințat următoarele materiale: Beton la fondațiuni din petriși scos din Dunăre și var alb cumpărat din localitate. Cimentul întrebuințat este

din Croația (Ungaria). Piatra de moalone este de la Bresnița de lângă Severin. Cărămida este făcută în localitate de antreprenori, parte din ea este presată. Lemnaria de stejar și cea de brad este adusă din Ungaria, asemenea și țiglele de învelitoare. Toate fondațiunile sunt de beton cu $^1|_6$ parte ciment și mortar. Soclurile sunt de piatră de moalone, și zidurile de elevație din cărămidă aparentă. Șarpanta invelitoarelor de lemn de brad și învelitoarele la toate clădirile acoperite cu țigla. Pavagiul în curțile salaselor este parte din cărămidă presată cu rosturi de ciment; parte din beton cu ciment. Pavagiu drumurilor în curtea mare și a curților clădirilor este de bolovani rotundi pe un strat de nisip. Canalele de scurgere sunt din cărămida cu mortar $^1|_6$ ciment. Têmplaria este toată de brad și lucrată în Craiova. Mașinele și țevile de alimentare sunt furnisate de casa Beucholt din Silesia.

(Va urma) **A. Beleșiŭ.**
